

Ovan: Mathilda Strömberg, 18 år, var bekant med killarna som misshandlade hennes pojkvän. Mathilda, här med chihuahuan Vincent, tror att det var därför hennes tidigare vänner började följa henne. De insisterar allt det hemska också givit henne har hon själv sammanfattat och låtit tatuera in på armen: "Du kan inte leva om du inte har modet att vara dig själv". Nedan: När Patrik Hultgårdh Halvardsson tvingades stänga ned sin Facebooksida hade över 40 000 gillat hans inlägg. FOTO: MALIN HOELSTAD OCH PRIVAT

Lilla hjälteskolan – lektion 1

Du och flera andra blir vittne till hur en eller flera personer hotar en annan person. Du inser att det kan gå illa. Vad kan du göra?
Att ingripa innebär alltid en risk, men om det känns rätt: Gå fram till offret, säg: "Kalle, wow, länge sen! Kom, du måste berätta allt om hur du haft det

sen sist." Lägg armen om personen och gå iväg med honom eller henne. Chansen är stor att förövaren helt kommer av sig. Eller: Gå fram till förövaren och fråga om en vägbeskrivning. Tipset kommer från Martin Smedjeback på Inneväldsmiddagen. **SUSEN SCHULTZ**

Loreen hos organisationen Civil Rights Defenders i Azerbajdzjan. FOTO: JESSICA GONZALEZ/NKX

Svenska medier satsar på hjältar

Inför förra årets Eurovision songcontest trotsade en väl förberedd Loreen reglerna och besökte oppositionella i världsländ Azerbajdzjan, något som fick mycket uppmärksamhet. Eurovisionvinnaren är frontfigur när tidningen Metro, TV 3:s Efterlyst och Stödskyddsföringen instiftar "Agerapriset" på 100 000 kronor som ska gå till en av hjältar som vittarna och läsarna nominerar. Även Aftonbladet har en kampanj där personer som visat mod uppmärksammas. Tillsammans med TV 4 anordnar tidningen galan "Svenska hjältar" som sågs av cirka en miljon tittare när den sändes i höstas. **SUSEN SCHULTZ**

VÅGADE Då och då läser vi om helt vanliga kvinnor och män som gjort något modigt för andra människor. Men är de helt vanliga? Och om de är det – varför är inte hjältarna fler? Mathilda och Patrik har sina förklaringar till varför de vågade stå upp för det de tror på. Här är deras berättelser.

”Svårt att förstå att man kallas hjälte”

Två år har gått sedan ett par killar bröt sig in hos Mathilda Strömbergs pojkvän och utsatte honom för en utdragen misshandel med dödsshot. Orsaken var en tidigare fest som pojkvännen hade ordnat och som killarna tyckte hade språrat ur. I botten fanns också bråk om vilket gäng Mathilda borde tillhöra.

Mathilda, som då var 16 år, tvingades sitta i ett rum intill och höra hur hennes pojkvän blev slagen under nästan två timmar. Pojkvännen överlevde. Han anmälde misshandeln och Mathilda vittnade. När hon kom till rättegången möttes hon av dem som tidigare hade varit hennes vänner. De satt utanför rättsalen och buade ut henne. –Men jag gick in och sa precis vad jag hade sagt i polisförhören. Jag kände "Äntligen, nu har jag gjort det här, nu kommer de inte att gå på mig mer". Men jag hade så fruktansvärt fel. Det var ju då det började.

Redan samma kväll kom det första hotfulla telefonsamtalet. Sedan började de före detta vännerna dyka upp runt huset där Mathilda och hennes familj bor. –De väntade på att jag och min pojkvän skulle komma ut. Mathilda ville inte vara hemma utan tillbringade alltmånga timmar sin kusin i en annan del av Södertälje. Men så en kväll, när hon var där med sin pojkvän, upptäckte hon 20 av sina tidigare vänner utanför fönstret. Samtidigt fick hon veta av grannarna att personer med rånlufvur smög runt hennes hem. –Då orkade jag inte mer. Jag ringde polisen som började patrullera här. Det hjälpte. Förföljarna försvann. Men Mathilda vågade inte gå ut längre. Till skolan kunde hon inte gå. Mot slutet av termi-

VAD GÖR EN HJÄLTE? DEL 1
En serie om de som törs –och de som inte gör det.

nen fick hon hemundervisning istället. Sedan kom lovet. –Jag gjorde inte någonting på hela sommaren, jag bara låg. De två som misshandlade Mathildas pojkvän dömdes till fängelse. Själv började hon gymnasiet och fick nya kompisar. Och till våren ska hon och hennes familj flytta. Allt har blivit bättre –men inte bra. –Jag har vant mig, men jag tittar alltid bakom mig när jag är ute och går aldrig ner på stan själv. Ska jag iväg någonstans ser jag först till att ha ordnat skjuts hem så att jag inte ska behöva ta bussen.

Patrik Hultgårdh Halvardsson och en kompis hade varit på bio och bestämde sig för att gå till McDonald's innan de åkte hem. Därinne fick Patrik syn på en blåslagen kvinna som satt vid ett bord med sina tillhörigheter nedräfsade i ett par plastkassar. Kvinnan talade i mobiltelefon och Patrik hörde henne nämna

Förföljarna försvann. Men Mathilda vågade inte gå ut längre. Till skolan kunde hon inte gå.

sina hjärtmediciner som hon inte visste hur hon skulle komma åt. Patrik, som såg hur andra runt omkring stirrade på kvinnan, tvekade själv länge innan han bestämde sig för att gå fram. –Jag trodde att hon kanske skulle bli arg och skälla ut mig. Man vill ju inte lägga sig i. Det där med hjärtmedicinerna fick honom att övervinna sin tvekan. –Jag jobbar inom vården och vet hur viktigt det är att man tar dem. Patrik gick fram och satte sig. Kvinnan blev inte alls arg. De började prata och det visade sig att hon inte åtit på länge. Patrik köpte mat och hjälpte henne sedan att ringa de samtal som behövdes för att hon skulle komma i säkerhet, bort från den man som misshandlat henne.

Efter det åkte Patrik hem. Väl där gick han in på Facebook och gjorde en statusuppdatering om det han just varit med om. Han ville visa att man med små medel kan hjälpa någon som behöver det – och att fler borde göra det. Man kan lugnt säga att han blev bönhörd. Inom loppet av några dagar hade över 40 000 tryckt på "gilla"-knappen.

Varför gjorde de det, tror du?
–Jag tror många känner, när de går förbi en hemlös till exempel, att de borde lägga nåt i pappmuggen, men så blir det inte av. Kanske tänker de att någon annan ska göra det eller så är man för självpupptagen och tror att det ska ta en massa tid. Fast om någon annan gör något, då är det lättare att själv agera.

De flesta som kommenterade Patriks inlägg på Facebook hyllade honom. Men han känner sig kliven även inför en del av de positiva reaktionerna. –Folk som annars aldrig hört

av sig ville plötsligt träffas och ta en fika. Så småningom började det dyka upp andra reaktioner också; personer från hans barndom på bruksorten som tyckte att Patrik inte skulle tro att han var något, eller som utgav sig för att vara kvinnan han hade hjälpt. Till sist gick det inte längre. Patrik kände sig tvingad att stänga ned sidan. Det var det värst, även om det kändes snopet att så oplanerat och plötsligt bli isolerad från omvärlden. –Ganska ofta är det ju på Facebook "det händer".

Wesley Autrey. FOTO: NICK BOONSHAW

Hur då?
–Ja, ta det här med att träna. Det ska gymnas och Instagrammas och alla jagar den perfekta idealkroppen. Jag också. Jag är överviktig och borde väl gå och träna mer – men nu känner jag att är det någon dag jag inte vill det, då tänker jag inte göra det heller. På samma sätt känner han nu inför att hjälpa en främling – det är inte "jobbigt". –Det tar inte tid. Man kan säga hej till någon man inte känner, eller hålla någon i handen en stund. Svarare än så är det inte.

Även Mathilda tycker att hennes liv blivit rikare trots att det nu numera också är kringsekuret och otryggare. –Jag bara känner att jag blivit en bättre människa. Jag har vuxit upp och blivit snällare och modigare. Och när jag blir bättre så gör min familj också det. Förut var jag kaxig och brydde mig bara om mig själv, nu vill jag hjälpa andra, säger Mathilda som ska utbildas till tillfälligtstödare. Patrik hjälpte en person i en utsatt situation. Mathilda vågade vittna i en rättegång. Ingen av dem tycker att de egentligen gjort något särskilt. Mathilda, som belönats av polisen i Stockholm för "mycket stort civilkurage" och uppmärksammats av Aftonbladet och TV 4 i galan "Svenska hjältar", får ibland höra "Är du hjälte?" när hon är ute.

Tror du själv att du är det?
–Jag tror ingen kan säga om sig själv "jag är en hjälte". Om man gör något man tycker är självklart och sen blir kallad hjälte – då är det nog ganska svårt att förstå.

SUSEN SCHULTZ
08-13 52 69, susen.schultz@svd.se

Läs mer

Webb-tv: Se videon om Wesley Autrey som riskerade sitt eget liv när han hoppade ner och lade sig ovanpå en man som ramlat ner på spåren i New Yorks tunnelbana, just när tåget kom. **svd.se/idag**

MISSA INTE IMORGON
Skulle du agera om det verkligen gällde? Trologen inte.